

RESİM SANATI ÜZERİNE OKUMALAR 1

EDİTÖRLER

Doç. Dr. Fahrettin GEÇEN

Öğr. Gör. Ümit PARSIL

© Copyright 2024

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN
978-625-375-024-4

Kitap Adı
Resim Sanatı Üzerine Okumalar 1

Editörler
Fahrettin GEÇEN
ORCID iD: 0000-0002-0787-7505
Ümit PARSIL
ORCID iD: 0000-0002-1901-5400

Yayın Koordinatörü
Yasin DİLMEN

Sayfa ve Kapak Tasarımı
Akademisyen Dizgi Ünitesi

Ön Kapak Resmi
Öğr. Gör. Ümit PARSIL

Arka Kapak Resmi:
Doç. Dr. Fahrettin GEÇEN

Yayıncı Sertifika No
47518

Baskı ve Cilt
Vadi Matbaacılık

Bisac Code
ART000000

DOI
10.37609/akya.3256

Kütüphane Kimlik Kartı
Resim Sanatı Üzerine Okumalar 1 / ed. Fahrettin Geçen, Ümit Parsıl.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2024.
192 s. : resim, tablo. ; 160x235 mm.
Kaynakça var.
ISBN 9786253750244
1. Sanat--Resim.

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1	Dadaist Sanatta Bilinçdışı Yaklaşımlar.....	1
	<i>Özkan BAYSAL</i>	
BÖLÜM 2	Güncel Video Sanatı Örneklerinde Sosyo-Kültürel Yansımalar	29
	<i>Murat ATEŞLİ Emre KARAYİĞEN</i>	
BÖLÜM 3	Görsel Sanatlar Dersi Öğretiminde Disiplinlerarası Yaklaşım	61
	<i>Ümit PARSIL Ahmet Göktuğ KILIÇ</i>	
BÖLÜM 4	Renk Psikolojisinin Resim Sanatına Etkileri	71
	<i>Banu DAVUN İlkay Alan İNCİ</i>	
BÖLÜM 5	Çağdaş Sanatta Düzen ve Düzensizlik Bağlamında Entropi Yasası.....	97
	<i>İlham ENVEROĞLU Hazal ORGUN SİNAN</i>	
BÖLÜM 6	Sanatın Sınırsızlığında Avangard Sanat ve Toplumun Şekillenmesinde Öncü Olan Sanatçılar	131
	<i>Abdülmuşa YÖNYOL</i>	
BÖLÜM 7	Gelenek ve Çağdaşlık Bağlamında İlham Enveroğlu Resimlerinde Kültürel Kodlar	141
	<i>Ahmet Fatih ÖZMEN</i>	

BÖLÜM 8	Rasim Soylu'nun Çanakkale Şehit Mektupları Resimlerinin Göstergibilim Çözümlenmeleri	157
	<i>Fahrettin GEÇEN</i>	
BÖLÜM 9	Cumhuriyetten Günümüze Türk Resminde Savaş İmgesi	175
	<i>Çağatay ATLI</i>	

YAZARLAR

Dr. Öğr. Üyesi Murat ATEŞLİ
*Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar
Fakültesi Resim Bölümü, Yunus Emre
Kampüsü*

Öğr. Gör. Çağatay ATLI
*Adıyaman Üniversitesi, Güzel Sanatlar
Fakültesi, Resim Bölümü*

Öğr. Gör. Dr. Özkan BAYSAL
*Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Güzel
Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümü*

Dr. Öğr. Üyesi Banu DAVUN
*Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim- İş
Eğitimi AD.*

Prof. Dr. İlham ENVEROĞLU
*Selçuk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi
Endüstriyel Tasarım Bölümü*

Doç. Dr. Fahrettin GEÇEN
*İnönü Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve
Tasarım Fakültesi, Resim Bölümü*

Öğr.Gör. İlkay Alan İNCİ
*Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim- İş
Eğitimi AD.*

Emre KARAYİĞEN
*Yüksek Lisans Öğrencisi, Anadolu
Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Resim Ana Sanat Dalı, Yunus Emre
Kampüsü*

Uzm. Ahmet Göktuğ KILIÇ

Dr. Ahmet Fatih ÖZMEN
*Selçuk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi
Resim Bölümü*

Öğr. Gör. Ümit PARSIL
*Adıyaman Üniversitesi Teknik Bilimler
meslek Yüksekokulu El Sanatları Bölümü*

Arş. Gör. Hazal ORGUN SİNAN
*Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat
Tarihi Bölümü*

Abdulgusa YÖNYOL
*Yüksek Lisans Öğrencisi, Mersin
Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü,
Resim Ana Sanat Dalı*

BÖLÜM 1

Dadaist Sanatta Bilinçdışı Yaklaşımlar

Özkan BAYSAL¹

|GİRİŞ

Dadaizm, I. Dünya Savaşı'nın getirmiş olduğu olumsuz etkilerin neticesinde 1916 yılında oluşmuş antisanat bir tavidir. I. Dünya Savaşı, aslında 20. yüzyıl toplumunun yaşadığı en büyük kâbus olmuştur. Bu kâbusa karşı en büyük tepki de Dadaist sanatçılardan gelmiştir. Dadaistlerin, savaşa ve savaşın getirdiği toplumsal bozulmalara karşı tavırlarındaki bilinçdışı tepkilerin kendiliğinden ortaya çıktığı görülür. Dadaist sanatçıların bu durumu aynen, sinir sistemi zayıf bir insanın bilinçdışını baskılayamamasından ötürü görmek zorunda kaldığı kâbuslara benzetilir. Sanatçılar, akli, mantığı ve modernizmin katı kurallarını yok sayarak bilinci adeta etkisiz halde bırakmış ve bilinçdışının işlevinin kendiliğinden bir şekilde hareket etmesini sağlamışlardır (Aktan, 2018, s. 546).

Dadaizm'in isim babası Tristan Tzara olarak kabul görür (Görsel 1). Tzara'nın dada sözcüğünü, ilk kez 1916 yılında İsviçre'de bir kahvede otururken Larousse sözlüğünden rastgele seçtiği bir kelimeyi kullandığı belirtilir. Böylelikle 20. yüzyıla manifestoları ve protest tavırlarıyla damga vuran yepyeni bir sanat akımı olarak ortaya çıkar.

¹ Öğr. Gör. Dr., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümü, ozkan.baysal@dpu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0003-3789-6907

1923'te Dadaizm'in sona ermesiyle birlikte, belki de bu hareketin en önemli arzusu gerçekleşmiştir. Bu hedef Dadaizm'in kendi kendini yok etme fikridir. Çünkü Dadaizm'in kuruluş gerekçesi bellidir ve Dada her şeye karşıdır, hatta kendisine bile!

SONUÇ

Dadaizm'in sanatsal ve toplumsal bağlamda sunduğu yenilikçi yaklaşımı ve bilinçdışının bu sanat hareketindeki rolü bu çalışmada derinlemesine incelenir. Dadaizm, I. Dünya Savaşı'nın yarattığı yıkım ve toplumsal bozulmaya tepki olarak ortaya çıkmış ve sanatın rolünü, normlarını ve sınırlarını sorgular. Sanatçılar, geleneksel estetik ve mantık anlayışını reddederek, kaos, rastlantısallık ve bilinçdışının etkilerini ön plana çıkarırlar. Bilinçdışı temaların Dadaist sanat eserlerinde nasıl işlediği, bu hareketin sanat tarihindeki önemi ve etkisi vurgulanır. Dadaistler, bilinçdışının içsel çatışmalarını ve irrasyonel yönlerini sanatlarına entegre ederek, izleyiciyi rüyaların, korkuların ve psikolojik derinliklerin etkisinde kalan bir deneyime yönlendirir. Bu yaklaşım, sanatın sadece estetik bir ifade biçimi değil, aynı zamanda insanın içsel dünyasını keşfetme aracı olarak kullanıldığını gösterir. Dadaizm'in, hem kendi döneminde hem de sonrasında, sanat anlayışını radikal bir şekilde dönüştürdüğü ve bilinçdışını sanatsal bir keşif aracı olarak kullanma biçimiyle modern sanatın gelişimine önemli katkılarda bulunduğu sonucuna varılabilir. Bu hareket, hem sanatsal hem de psikolojik açıdan, bireyin ve toplumun karmaşıklığını anlamada yeni yollar açar ve sanatın sınırlarını yeniden tanımlar.

KAYNAKLAR

- Aktan, G. (2018) *Dada, Sürrealizm ve Bilinçaltı*. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, (The Journal of Academic Social Science), Yıl: 6, Sayı: 74.
- Artun, N.A., Artun, A. (2018) *Dada Kılavuz*. Sanat Hayat Dizisi 42, İletişim Yayınları, 1. Baskı, ISBN-13: 978-975-05-2352-6, İstanbul.
- Azeri, N. (2000) *Görsel Sanatlarda Oyunsallık, Rönesans-Dada-Sürrealizm*. Sanatta Yeterlik Tezi, Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Resim Anasanat Dalı, İstanbul.
- Bostancı, M. (2012) *John Heartfield ve İronik Söylemi*. İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatı Bölümü, "Fransız Dili ve Edebiyatı ABD" Dergisi, Dilbilim 26. Sayı: İstanbul.
- Kaplanoğlu, L. (2008) *Özne Nesne İlişkisi Bağlamında Kübizm, Fütürizm ve Dada*. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat Tarihi Anabilim Dalı, Erzurum.
- Mansuroğlu, A. (2022). *Dadaizm'den Sürrealizm'e: Aylık Bir Görüşü Üretime Dönüştüren Sürrealizm Akımının İncelenmesi*. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, STAR -

- Sanat ve Tasarım Araştırmaları Dergisi, Cilt: 3, Sayı: 5.
- Özdemir, A. B. (2021) *Dadaizm Sanat Akımı ve Fotoğraf*. <https://www.arthenos.com/dadaizm-sanat-akimi-ve-fotograf/> Erişim: 12.02.2023
- Sülün, E. N. (2021) *Neo Dada Sanat Hareketinin Gelişimi ve Jasper Johns Örneği*. Kültür ve Sanat Tarihi, Kiyap Bölümü, Artikel Yayınevi, Sosyal Bilimler 64, 1. Basım, İstanbul.
- Sürmeli, K. (2012) *Dada Hareketinden Kavramsal Sanata*. Malatya, İnönü Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Dergisi, Cilt: 2, Sayı:6, Yıllık Özel Sayısı, ISSN: 1309-9876 E-ISSN: 1309-9884
- Tzara, T. (1918) *Dadaist Manifesto*. Çev. Kantel, S.- İnal, T. Kayıt Tarihi: 2015. <https://www.antoloji.com/dada-bildirisi-1918-siiri/> Erişim Tarihi: 13.02. 2023.
- Tzara, T. (1939) *Üç Öğleler Arabistan'ında*. Çev. İlhan Berk, Kayıt Tarihi: 2015. <https://www.antoloji.com/uc-ogleler-arabistan-inda-siiri/> Erişim Tarihi: 13.02. 2023.

BÖLÜM 2

Güncel Video Sanatı Örneklerinde Sosyo-Kültürel Yansımalar

Murat ATEŞLİ¹
Emre KARAYİĞEN²

GİRİŞ

Bugün tanımlandığı şekliyle sanat ve sanatsal üretimler, belirli tarihler arasında belirli bir konuma ve amaca doğru evrilmiş olsa da değişmeye devam etmektedir. Geçmişte sanatsal biçimler bir rehber olarak kullanılmış, Fransa'da Altamira ve Arjantin'in Santa Cruz eyaletindeki mağara resimlerinde olduğu gibi, gelecek nesiller için bir anı/bellek olarak iz bırakmıştır. Bugün çağdaş sanatın temel amacı ne olursa olsun, sanatsal üretimlerde bir şeyi ifade etme ve aktarma eylemi her zaman mevcut olmuştur. Benzer şekilde, tarih öncesi dönemdeki insanların avladıkları hayvanları mağara duvarlarına ve kayalara resmederek o hayvanların doğasını bilme, avlanma öncesi sağlam bir plan ve strateji oluşturma ya da ilk inanç sistemlerini bu yöntemlerle kurmayı amaç edindikleri düşünülmektedir. Antik Mısır'dan 19. yüzyılın başlarına kadar sanatın sosyo-kültürel ve ideolojik işlevi vardı. Sanatın ve sanatsal üretimlerin temel sosyo-kültürel ve ideolojik amaçları; dini ibadet ve ritüelleri desteklemek, toplumsal düzeni kurmak, monarşi, devlet ve sermaye yöneticilerinin meşruiyetini sağlamak için estetik işleve sahip olmuştur. Modernite ile birlikte sanatın ideolojik çerçevesi değişime uğramış; sanatın işlevi sanatçılar ve düşünürler tarafından sorgulanarak sosyo-kültürel ve politik açıdan eleştirel bir boyuta ulaşmıştır. Sanatın hemen

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü, Yunus Emre Kampüsü, Tepebaşı, Eskişehir. muratatesli@anadolu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0003-3954-100X

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Anadolu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Resim Ana Sanat Dalı, Yunus Emre Kampüsü, Tepebaşı, Eskişehir. emrekarayigen09@gmail.com, ORCID iD: 0009-0004-3296-8718

gelmiştir. Sosyal medya platformlarının yükselişi, video sanatçıların daha geniş bir kitleye ulaşmasını ve çalışmalarını küresel bir etki yaratmasını kolaylaştırdı. Video sanatının bu demokratikleşmesi, sanat dünyasındaki geleneksel engelleri yıkmış ve daha farklı seslerin duyulmasına olanak sağlamıştır. Sonuç olarak, video sanatının sanatsal bir mecradan çok daha fazlası olarak ortaya çıktığı açıktır; modern zamanlarda önemli bir belgeleme, yorum, ifade ve aktivizm biçimidir. Sürekli gelişen doğası, sınırları zorlamaya ve neyin sanat olduğuna dair algılarımıza meydan okumaya devam ediyor. Hiç şüphesiz, video sanatı önümüzdeki yıllarda da kültürel ortamımızı şekillendirmede önemli bir rol oynamaya devam edecektir.

KAYNAKLAR

- Altuğ, E. (2007). *Halil Altındere ile söyleşi*. Sanat Dünyamız Dergisi. Sayı 104. İstanbul: Yapı Kredi Kültür Yayınları.
- Arslantaş, H. A. (2008). *Kültür-Kişilik ve Kimlik*. Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi, 7(1), 105-112. (Erişim tarihi: 15.06.2024)
- Avcı Tuğal, S. (2018). *Oluşum Süreci İçinde Dijital Sanat*. İstanbul: Hayalperest Yayınevi.
- Berger, L. P. ve Luckmann, T. (2008). *Gerçekliğin Sosyal İnşası: Bir Bilgi Sosyolojisi İncelemesi*. İstanbul: Paradigma Yayıncılık.
- Clair, R. N. St. (2008). *The Social Construction of Culture*. <https://commcourses.com/iic/wp-content/uploads/2010/08/The-Social-Construction-of-Culture.pdf> (Erişim tarihi: 08.07.2024).
- Demirci, F. S. (2010). *Kurum kültürünün halkla ilişkiler çalışmalarına etkisi halkla ilişkiler ve kurum kültürü arasındaki etkileşim*. Verimlilik Dergisi (3), 65-103. (Erişim tarihi: 15.07.2024).
- Eagleton, T. (2016). *Kültür Yorumları*. (Ö. Çelik, Çev.). 3.Baskı. Baskı. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Fener, S. (2017). *Video Sanat (Video Art)*. <https://www.antraktsinema.com/makale.php?id=779> (Erişim tarihi: 08.07.2024).
- Godfrey, T. (2024). *Çağdaş Sanatın Öyküsü*. İstanbul: Hayalperest Yayınevi.
- Gotman, Y. ve Wüstenberg, J. (2023). *The Routledge Handbook of Memory Activism*. London: Routledge Taylor&Francis Publishes.
- Hall, S. (2001). "Cultural Studies" New Dimensions of Culture and the Impact of the "Structuralisms", (Ed: Jeffrey, C., Alexander, Steven Seidman) *The New Social Theory Reader*. London: Routledge.
- Hayden, M., H., (2015). *Video Art Historicized: Traditions and Negotiations*. Burlington USA: Ashgate Publishing Company.
- Kongar, E. (1981). *Toplumsal Değişme*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Meigh-Andrews, C. (2014). *A History of Video Art*. 2nd Edit. London: Bloomsbury Publishing.
- Moles, A. A. (1983). *Kültürün Toplumsal Dinamiği*. (Çev: Nuri Bilgin), İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Oğuz, E. S. (2011). *Toplum bilimlerinde kültür kavramı*. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 28(2).
- Özlem, D. (2000). *Kültür Bilimleri ve Kültür Felsefesi*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Rush, M., (2007). *Video Art*. London: Thames and Hudson.
- Shanken, E. A. (2012). *Sanat ve Elektronik Medya*. (Çev. Osman Akınhay). İstanbul: Akbank Kültür ve Sanat Dizisi: 79.

- Storey, J. (2023). *Kültürel Teori ve Popüler Kültüre Giriş*. (Çev. Sait Gülsoy ve İsmail Öz). İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayıncılık
- Smith, O., F. (2021). *Speaking Personally: Some Topics of Correspondence Between Fluxus Artists on Fluxus*. <https://www.on-curating.org/issue-51-reader/speaking-personally-some-topics-of-correspondence-between-fluxus-artists-on-fluxus.html> (Erişim tarihi: 11.07.2024).
- Uluocak, Ş. (2011). *Sosyo-Kültürel Yapı ve Kültür Coğrafyası Kavramları Üzerine Yapılandırıcı Bakış Açısından Model Önerileri*. Hacettepe Üniversitesi Türkiye Araştırmaları (HÜTAD), 14(14), 253-278. (Erişim tarihi: 28.05.2024).

İnternet Kaynakları

- Bağlantı-1: <https://www.moussmagazine.it/magazine/dara-birnbaum-hito-steyerl-stuart-comer-2023/> (Erişim tarihi: 28.05.2024).
- Bağlantı-2: https://en.wikipedia.org/wiki/Video_art#cite_note-1 (Erişim tarihi: 26.05.2024).
- Bağlantı-3: https://tr.wikipedia.org/wiki/Video_sanat%C4%B1#Kaynak%C3%A7a (Erişim tarihi: 23.05.2024).
- Bağlantı-4: <https://www.karar.com/karar-nedir/video-art-video-sanati-nedir-iste-tarihcesi-1624548> (Erişim tarihi: 25.05.2024).
- Bağlantı-5: https://en.wikipedia.org/wiki/Video_art#cite_note-7 (Erişim tarihi: 15.05.2024).
- Bağlantı-6: https://metropolism.com/nl/feature/40893_archival_activations_writings_of_nam_june_paik (Erişim tarihi: 15.06.2024).
- Bağlantı-7: https://en.wikipedia.org/wiki/Kuleshov_effect#:~:text=The%20Kuleshov%20effect%20is%20a%20single%20shot%20in%20isolation. (Erişim tarihi: 15.06.2024).
- Bağlantı-8: <https://www.sineplusakademi.com/alfred-hitchcock-sineması/> (Erişim tarihi: 15.06.2024).
- Bağlantı-9: https://youtu.be/0xGLOQCTFKU?si=0z1SIbq9tLQ6XP_7 (Erişim tarihi: 17.06.2024).
- Bağlantı-10: <https://www.davidzwirner.com/artists/francis-aly/> (Erişim tarihi: 17.06.2024).
- Bağlantı-11: <https://www.artnet.com/artists/francis-alfred-bf/> (Erişim tarihi: 19.06.2024).
- Bağlantı-12: <https://francisalys.com/childrens-game-11-wolf-and-lamb/> (Erişim Tarihi: 19.06.2024.)
- Bağlantı-13: <https://halilaltindere.com/about/> (Erişim Tarihi: 19.06.2024.)
- Bağlantı-14: <https://www.tate.org.uk/whats-on/tate-liverpool/candice-breitz-love-story> (Erişim Tarihi: 19.06.2024.)
- Bağlantı-15: <https://copenhagencontemporary.org/en/basel-abbas-tuanne-abou-rahme/> (Erişim Tarihi: 19.06.2024.)
- Bağlantı-16: https://www.hma.org.il/eng/Exhibitions/6259/Hannan_Abu-Hussein%3A_Body_Fragments (Erişim Tarihi: 20.06.2024.)
- Bağlantı-17: https://en.wikipedia.org/wiki/Hannan_Abu-Hussein#cite_note-7 (Erişim Tarihi: 20.06.2024.)
- Bağlantı-18: https://en.wikipedia.org/wiki/Dana_Awartani#cite_note-4 (Erişim Tarihi: 21.06.2024.)
- Bağlantı-19: <https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/art/saudi-cultural-days-philips-auction-house-review-london-art-mohammed-siam-muhannad-shono-a8249311.html> (Erişim Tarihi: 21.06.2024.)
- Bağlantı-20: <http://edgeofarabia.com/artists/dana-awrtani> (Erişim Tarihi: 21.06.2024.)
- Bağlantı-21: <https://www.harpersbazaararabia.com/culture/art/artists/towards-a-sublime-art> (Erişim Tarihi: 21.06.2024.)
- Bağlantı-22: https://en.wikipedia.org/wiki/Dana_Awartani#cite_note-auto-6 (Erişim Tarihi: 21.06.2024.)

- Bağlantı-23: <https://danaawartani.com/artwork/i-went-away-and-forgot-you-2/>(Erişim Tarihi: 21.06.2024.)
- Bağlantı-24: <https://artdaily.cc/news/35982/New-Paintings-and-Oil-Barrels-by-Shiva-Ahmedi-at-Leila-Taghinia-Milani-Helle> (Erişim Tarihi: 22.06.2024.)
- Bağlantı-25: https://en.wikipedia.org/wiki/Shiva_Ahmedi#cite_note-Villarreal-8 (Erişim Tarihi: 22.06.2024.)
- Bağlantı-26: <https://www.metmuseum.org/articles/closer-look-shiva-ahmedi-pipes> (Erişim Tarihi: 22.06.2024.)
- Görseller Kaynaklar**
- Görsel 1: *AV-3400 Portapak Sony firmasının taşınabilir kompakt video kamera seti*, 1965. https://en.wikipedia.org/wiki/Video_art#/media/File:Sony_AV-3400_Porta_Pak_Camera.jpg, (Ekran Görüntüsü, Erişim Tarihi: 18.05.2024.)
- Görsel 2: *Valie Export "Facing a Family"*, 1971. <https://www.moma.org/collection/works/109929> (Ekran Görüntüsü, Erişim Tarihi: 18.05.2024.)
- Görsel 3: *Wolf Vostel, "Transmigration II"*, 1958. <https://zkm.de/en/media/videos/wolf-vostell-transmigration-ii> (Ekran Görüntüsü, Erişim Tarihi: 18.05.2024.)
- Görsel 4: *Nam June Paik, "Magnet Tv"*, 1965. <https://whitney.org/collection/works/6139> (Ekran Görüntüsü, Erişim Tarihi: 19.05.2024.)
- Görsel 5: *Salvador Dali ve Luis Buñuel, "Un Perro Andaluz"*, 1929. https://es.wikipedia.org/wiki/Un_perro_andaluz (Ekran Görüntüsü, Erişim Tarihi: 19.05.2024.)
- Görsel 6: *Jonathas de Andrade, "O Peixe"*, 2016. https://youtu.be/0xGLOQCTFKU?s=i=OzLSIbq9tLQ6XP_7 (Ekran Görüntüsü, Erişim Tarihi: 15.06.2024.)
- Görsel 7: *Shirin Neshat "Passage" adlı videodan bir sahne*, 2001. <https://www.guggenheim.org/artwork/10229> (Ekran Görüntüsü, Erişim Tarihi: 15.06.2024.)
- Görsel 8: *Francis Alÿs, "Paradox of Praxis 1" videodan bir sahne* 1997, *Mexico City*, 5:00 <https://francisalys.com/sometimes-making-something-leads-to-nothing/>(Ekran Görüntüsü, Erişim Tarihi: 19.06.2024.)
- Görsel 9: *Francis Alÿs, Çocuk Oyunları serisinden (11) Afganistan 2011, 4:13* <https://francisalys.com/childrens-game-11-wolf-and-lamb/> (Ekran Görüntüsü, Erişim Tarihi: 19.06.2024.)
- Görsel 10: *Halil Altındere, "Mezopotamya Üçlemesi Dengbejler" adlı videodan bir sahne*, 2007, 15:30 <https://halilaltindere.com/project/mesopotamia-trilogy/>(Ekran Görüntüsü, Erişim Tarihi: 19.06.2024.)
- Görsel 11: *Candice Breitz, "Aşk Hikayesi"*, 2016. <https://youtu.be/atjeJhTQBuo?si=Y71G4sG-AKE4GnES> (Ekran Görüntüsü, Erişim Tarihi: 19.06.2024.)
- Görsel 12: *Basel Abbas ve Ruanne Abou-Rahme, "Collapse"*, 2009. <https://baselandruanne.com/Collapse> (Ekran Görüntüsü, Erişim Tarihi: 20.06.2024.)
- Görsel 13: *Hannan Abu-Hussein, "Tilsm"*, 2018. 1:51 <https://art2021.rackmancenter.com/hannan-abu-hussein/> (Ekran Görüntüsü, Erişim Tarihi: 20.06.2024.)
- Görsel 14: *Dana Awartani, "Gittim ve Seni Unuttum" adlı videodan bir sahne*, 2017. <https://danaawartani.com/artwork/i-went-away-and-forgot-you-2/>(Ekran Görüntüsü, Erişim Tarihi: 20.06.2024.)
- Görsel 15: *Shiva Ahmedi, "Lotus", tek kanallı sesli video animasyonu*, 2014. <http://www.shivaahmadistudio.com/animation> (Ekran Görüntüsü, Erişim Tarihi: 22.06.2024.)

BÖLÜM 3

Görsel Sanatlar Dersi Öğretiminde Disiplinlerarası Yaklaşım

Ümit PARSIL¹
Ahmet Göktuğ KILIÇ²

GİRİŞ

Günümüz bilgi çağı ve eğitim sisteminin değişim ve gelişimi ile birlikte, dikkat çekici alanlar ve yöntemler birlikte geliştirilmiştir. Bu bilimsel değişim ve yenilikler eğitim sistemine de yansımaktadır. En önemli yeniliklerden biri olan disiplinlerarası yaklaşım, yeni programların eğitim sistemine uyarlanmasını sağlamıştır. Bu açıdan disiplinlerarası yaklaşım; Entelektüel bir bakış açısı veya müfredat yaklaşımı olarak, kasıtlı, birden fazla kaynaktan uygulama bulan bir yöntem veya dil alanı olarak nitelendirilir. Aynı zamanda disiplinlerarası yaklaşım merkezi bir soruyu, problemi veya problemi araştırmak için bir disiplin veya deneyim oluşturma kalıbıdır. Bilim ve teknolojinin gelişmesiyle birlikte farklı uzmanlık alanlarının ve disiplinlerin kullanılması yeni bir alanın ortaya çıkmasına neden olurken, bir yandan da ortaya çıkan bu alanlarda uzmanlaşma ve performans sorunları ortaya çıkmıştır.

Bunu takiben, her biri kendi uzmanlığına sahip çeşitli meslek grupları doğmuştur. Bilimsel gelişmeler ve eğitim programları bu yönde ilerlemektedir. Ancak bu şekilde doğru bir seyir normal kabul edilebilir. Eğitim sisteminde kaydedilen gelişmeler sonucunda eğitim sisteminin yapısında da çeşitli öğretme ve öğrenme teknikleri ortaya çıkmaktadır. Bu anlamda daha faydalı ve öğretici bilgileri anlamak için kullanılan yöntem ve tekniklerin geliştirilmesi gerekir. Özellikle bilgi

¹ Öğr. Gör., Adıyaman Üniversitesi Teknik Bilimler meslek Yüksekokulu El Sanatları Bölümü
umitparsil@adiyaman.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-1901-5400

² Uzm., ahmetgoktuğkiliç34@gmail.com, ORCID iD:0000-0002-2831-789X

Görsel sanatlar öğretimi, eğitim ve öğretim sisteminin bir parçası olarak disiplinlerarası yaklaşım modelini kullanan disiplinlerden biridir. Görsel sanatlar dersinde disiplinlerarası yaklaşımın tercih edilmesi, bütüncül öğrenme alanı oluşturan bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanların tamamını kapsayan bir disiplin olmasından kaynaklanmaktadır. Görsel sanatlar dersinin öğretiminde kullanılan disiplinlerarası yaklaşımın kullanılması, bireylerin bütüncül gelişiminin yanı sıra diğer farklı derslerle ilişkili olmasının bir sonucu olan pragmatik öğrenme alanını da desteklemektedir. Sonuç olarak görsel sanatlar dersinde kullanılan disiplinlerarası yaklaşım modelinin görsel sanatlar dersinin genel çerçevesine uyan en önemli modeli olduğu kanısına varılabilir.

KAYNAKLAR

- Artut, K. (2020). Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri. Anı Yayıncılık.
- Başbuğ, F., & Başbuğ, Z. (2016). Görsel Sanatlar Eğitimi Üzerine Notlar. Akdeniz Sanat, 9(18).
- Gel, Y. (1996). Sanat Eğitimi ve Yaratıcılık. J. Baysal, N. İpşiroğlu, Z. İpşiroğlu, Ş. Ozil (Editörler). Çağdaş Yaşamı Destekleme Yayınları- 9. İstanbul.
- Göğebakan, Y. (2009). Görsel Sanatlar ve Sosyal Bilgiler Derslerinin İlişkilendirilmesinin Kültür Varlıklarını Tanıma ve Sahip Çıkma İle İlgili Kazanımların Gerçekleşmesi ve Öğrencilerin Tutumları Üzerinde Etkileri. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Heptunali, Ö. (2007). Günümüzde Plastik Sanatlarda Yeni Sanat Yaklaşımları ve Bu Yaklaşımların Sanat Eğitimindeki Yeri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Jones, C. (2010). Interdisciplinary Approach-Advantages, Disadvantages, And The Future Benefits Of Interdisciplinary Studies. Essai, 7(1), 26.
- Kılıç, A. G. (2023). Orta Okul Görsel Sanatlar Dersi Öğretiminde Seçilmiş Bazı Klasik Müzik Eserlerinin Etkisi (A. Vivaldi Dört Mevsim Konçertosu). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Koizumi, H. (2001). Trans-disciplinarity. Neuroendocrinology Letters, 22(4), 219-221.
- Ulbricht, J. (2014). Interdisciplinary Art Education Reconsidered. Art Education, Vol. 51, No. 4, Windows on the World (Jul., 1998), pp. 13-17.
- San, İ. (2010). Sanat Eğitimi Kuramları. Ütopya Yayınevi
- Yıldırım, A. (1996). Disiplinlerarası Öğretim Kavramı ve Programlar Açısından Doğurduğu Sonuçlar. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12(12).

BÖLÜM 4

Renk Psikolojisinin Resim Sanatına Etkileri

Banu DAVUN¹
İlkay Alan İNCİ²

GİRİŞ

Günlük hayatımızda sıkça kullandığımız renk kavramını basitçe, ışığın cisimlere çarptıktan sonra yansıyarak görme duyumuzda bıraktığı etki şeklinde ifade edebiliriz. TDK sözlüğünde Farsça Reng'den dilimize geçmiş olan renk, "Cisimler tarafından yansılan ışığın gözde oluşturduğu duyum şeklinde yer almaktadır (<https://sozluk.gov.tr/>).

Doğada ışık çok ise renkler parlak ve canlıdır, ışık azaldıkça renkler koyulaşır ve canlılığını yitirmeye başlar. Renkten bahsedebilmek için ışığın var olması gerekir dolayısıyla ışık olmadığında renkten de söz edemeyiz. Rengi ortaya çıkaran ve resimdeki başlıca hareket noktası ışıktır (İzgi,1974:.49).

Doğal ışık veya yapay ışık bir eşyayı her noktadan aynı yoğunlukta aydınlatmamaktadır. Bu nedenle koyu, orta ve açık renkte ton farklılıkları gözlemlenir. Bu tonlamalar valörü oluşturmaktadır. Valörü resim yüzeyinin her alanında kullanmak ve en koyu bölgelerde bile ışığın etkisini kullanmak gerekir. Daha öncede ifade edildiği gibi ışiksiz ne renk ne de siyah vardır. Tabiatta tam siyah ve tam beyaz yoktur. Açık-koyu, ışık-gölge kavramlarını da karıştırmamak gerekir. Işık, tabiattaki hayati unsurlardan biridir. Canlı, cansız her varlık bu temel hayat unsurundan yararlanır. Resim çalışmalarında doğal veya yapay ışık kullanılmak-

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim- İş Eğitimi AD., banudavun@aksaray.edu.tr, ORCID iD: 0000- 0002 -2924 -2789

² Öğr.Gör., Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim- İş Eğitimi AD., ilkaysinan24@gmail.com, ORCID iD: 0009-0007-9047-7652

larına olanak sağlar. Bu da sanatın, insan deneyiminin duygusal ve psikolojik yönlerini yansıtan güçlü bir araç olarak önemini pekiştirir. Bu bilgi, insanların yaşam alanlarını düzenlemede, ürün tasarımında, pazarlama stratejilerinde ve hatta sağlık alanında bilinçli ve etkili kararlar alınmasını sağlar. Renk psikolojisi üzerine yapılan çalışmalar, bu alandaki bilgilerin daha da derinleşmesine ve günlük hayatta daha bilinçli renk kullanımlarına olanak tanıyacaktır.

KAYNAKLAR

- Alexander, G. M. (2003). An Evolutionary Perspective Of Sex-Typed Toy Preferences: Pink, Blue, And The Brain. Archives Of Sexual Behavior, 32(1), 7-14.
- Bigalı, Şeref. (1984), Resim Sanatı, Ankara: Şafak Matbaası, İrfan Kılış Röprodüksiyon A.Ş.
- Bortoli M. D ve Maroto J. (2001) Global Propaganda Colours Across Cultures: Translating Colours İn Interactive Marketing Communications, <https://www.globalpropaganda.fresa.net/articles/translatingcolours.pdf>
- Buyurgan, S. ve Buyurgan, U. (2012) Sanat Eğitimi ve Öğretimi Eğitimin Her Kademesine Yönelik Yöntem ve Tekniklerle 3. Baskı, Ankara: Pegem Yayınları
- Çellek, T. (2003) Renk, <http://www.tulaycellek.com/tulay/eser.asp?id=253>, Yayın Tarihi: 18.6.2003
- Dokumacı, M. (2020) Renklerin İnsan Yaşamındaki Etkileri ve Renklerin Tarih Boyunca Yolculuğu, Derleme Makalesi, Takvim-İ Vekayi, Cilt (Vol): 8 No (Issue): 2 Sayfa (Pages): 120-131.
- Eyüboğlu, B.R. (1986) Bedri Rahmi Eyüboğlu Tüm Eserleri 3. Resme Başlarken Birinci Basım, Bilgi Yayınevi, İstanbul.
- Gao, X.-P. Ve Xin, J. H. Sato T., Hansuebsai, A. Scalzo, M, Kajiwara, K. Guan, S. S Valldeperas J., Jose´ Lis, M And Billger, M. (2007), Analysis Of Cross-Cultural Color Emotion, Volume 32, Number 3, June 2007, P223-229, Doi: 10.1002/Col.20321 <https://www.researchgate.net/publication/230196125>.
- Geçen, F. ve Parsıl, Ü. (2020) Güzel Sanatlar Alanında Teori ve Araştırmalar Iı, Van Gogh'un Resimlerinde Kullandığı Sarı Renk ve Rengin Psikolojik Açından Ele Alınışı (Editör: Doç. Dr. Vasfi Hatipoğlu), Ankara: Gece Kitaplığı
- Geçen; F:(2020) Joan Miro'nun Kişisel ve Ruhsal Halinin Eserlerine Yansıması, Jia International Journal Of Interdisciplinary And Intercultural Art. Cilt: 5, Sayı: 10, Haziran-Temmuz / 2020
- Gökaydın; N. (2002) Temel Sanat Eğitimi, Sanat Eğitimi Öğretim Sistemi ve Bilgi Kapsamı, Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Ersoy; A (2002) Sanat Kavramlarına Giriş, Genişletilmiş Üçüncü Baskı, İstanbul: Yorum Sanat Yayıncılık
- İşingör, M., Eti E. Ve Aslier M. (1986) Resim I, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- İzgi, Münevver (1976) Sanat- İş Yazı Öğretimi, Ankara: Yayıncılık
- Kırıçoğlu, Prof. O. Ve Stocrocki, Prof. M. (1997) Ortaöğretim Sanat Öğretimi, Ankara: 1997, Megp Hizmet Öncesi Öğretmen Yetiştirme, Yök Yayınları.
- Kolenda, N. (2022) Color Psychology: What Each Color Means (And Why) © Copyright 2015, www.nickkolenda.com.
- Manav, B. (2025) Renk-Anlam-Mekan İlişkisi The Turkish Online Journal Of Design, Art And Communication - Tojdac July 2015 Volume 5 Issue 3 doi No: 10.7456/10503100/003 Copyright ©

- Meert, K., Pandelaere, M., & Patrick, V. M. (2014). Taking A Shine To It: How The Preference For Glossy Stems From An Innate Need For Water. *Journal Of Consumer Psychology*, 24(2), 195-206.
- Kaya, P ve Aytis, S. (2019) Soyutlama Kavramının Mekân Tasarımı Eğitime Yansıtılmasının Önemi: 20. Yüzyıl Soyut Resim Sanatı ve F. L. Wright'ın Yapıları Üzerinden Bir İnceleme, Tasarım Kuram, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Fakültesi Mimarlık Fakültesi Dergisi. Cilt.15, Sayı 28
- Per, M (2012) Renk Teorilerine Tarihsel Bir Bakış, Yedi: Sanat, Tasarım Ve Bilim Dergisi, Yaz, Sayı. 8, 17-26.
- San, İ. (2010), Sanat Eğitimi Kuramları, Ütopya Yayınevi, Ankara.
- Sanz, G.C. (2008) Not Only Food (Altamira Cave (Santillana Del Mar, Cantabria) 2nd Meeting Of The Icaz. (Edited By Esteban Álvarez-Fernández, Diana R. Carvajal & Luis C. Teira-Mayolini). Archaeomalacology Workind Group. Abstracts & Field Tripps Guidebook. (Pp.129-152.) Publisher: Universidad De Cantabria, Santander.
- Shiner, L. (2004) Sanatın İcadı -Bir Kültür Tarihi (The Invention Of Art A Cultural History) (Çev. İsmail Türkmen), 4. Basım, İstanbul: Sanat Ve Kuram Yayıncılık.
- Skoog, D.A. (1981) Principles Of Instrumental Analysis, D.M. West, Ii. Ed.
- Sun; H. Ve Sun, D (1998) Hayatınızı Renklendirin (Çev. Arzu Songör ve Murat Demirci) İstanbul: Beyaz Yayınları
- Schneider, O. Ve Schneider, A. (1908), Der Zeichenunterricht In Seiner Gestaltung.
- Uymaz, H. (2013) Fuzûlî' Nin Türkçe Divânı'nında Renklerin Kullanımı, Yüksek Lisans Tezi T.C. Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
- Yetkin, S. K. (1976) Estetik ve Ana Sorunları, İstanbul: İnkılap ve Aka Basımevi.
- Web Kaynakları
- <https://Renee-Phillips.Com/Famous-Artists-And-Their-Relationships-With-Color/S>
- <https://Www.Ncbi.Nlm.Nih.Gov/Books/Nbk544355/>
- https://Books.Google.Com.Tr/Books?hl=Tr&lr=&id=Pjmnbnqaaqbaj&oi=Fnd&pg=Pp1&dq=Color+İn+Art&ots=U1lu888rf7&sig=Sdzixyb2mfv6f7vcvkqjvy0e_Wq&redir_Esc=Y#V=Onepage&Q=Color%20in%20art&F=False
- (<https://Www.Doyle.Com/Story/Color-Theory--Eight-Artists/>)
- (<https://Www.Kisiselgelisim.Com/Renklerin-Psikolojisi-Sari-Renk-Ve-Sari-Rengin-Anlami/>).
- <https://Munsell.Com/Color-Blog/Sir-İsaac-Newton-Color-Wheel/>
- <https://Copic.Too.Com/Blogs/Educational/The-Color-Wheel-Then-And-Now>
- <https://Mymodernmet.Com/Basic-Color-Theory/2/>
- <https://Www.Widewalls.Ch/Magazine/Color-Theory-Basics-Elements-Color-Wheel>

BÖLÜM 5

Çağdaş Sanatta Düzen ve Düzensizlik Bağlamında Entropi Yasası

İlham ENVEROĞLU ¹
Hazal ORGUN SİNAN ²

|ENTROPİ: TEK YÖNLÜ DÜZENSİZLİK YASASI

“Şu durmadan kuruluş dağılan evrende
Bir nefestir alacağın, o da boştur boş!”
Ömer Hayyam

Kadim bilginlere göre bu âlemde iki temel olgu vardır; birincisi muhabbet (sevgi), ikincisi adavettir (nefret). Muhabbet-aşk her şeyi birleyip toparlar, nizama sokar yeni oluşumlara kapı açarken, Adavet ise her şeyi yıkıp yok etmeğe, dağıtmaya çalışır. Yıkılan, dağılan, çürüten, bozulan şeylerden yeni yeni oluşumları çıkaran aşktır-muhabbettir. Bu bağlamda kadim bilginler-sufiler, aşk-muhabbet kavramını sadece insana has bir duygu olmaktan ziyade, bütün kâinatı ayakta tutan evrensel yasa olarak görmekteledir. Ünlü İslam düşünürleri; Nizami, Hakani, Hayyam, Mevlâna, Fuzuli vb. eserlerinde bahsi geçen düşüncenin izleri sıklıkla görülmektedir. Ömer Hayyam'ın ünlü rubaisinde geçen “şu durmadan kuruluş dağılan evren” metaforu bu yaygın düşüncenin şiirle ifadesinden başka bir şey değildir. Yine Genceli Nizami'nin;

¹ Prof. Dr., Selçuk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Endüstriyel Tasarım Bölümü, ilhamenveroglu@selcuk.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-1794-5786

² Arş. Gör., Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü, horgun@selcuk.edu.tr, ORCID iD: 0000-0001-7547-273X

bulmak yadırganmamalıdır. Bu bağlamda entropi gibi bilimsel bir kavramın sanat yoluyla ifadesinin varlığı bilim insanları için metodik bir anlam taşıırken, sanat arayışlarında da yeni ufukların açılmasına zemin hazırlamaktadır.

KAYNAKLAR

- About. (t.y.). <https://valeriehegarty.com/news.html> Nisan 5, 2024 tarihinde adresinden alındı.
- About. (t.y.). <https://www.pettibone.co.uk/about> Nisan 5, 2024 tarihinde adresinden alındı.
- About the Work. (t.y.). <https://www.liviamarin.com/new-page> Mart 27, 2024 tarihinde adresinden alındı
- Akkaş, Ş. Ş. (2022). Entropi Kavramının Sanattaki İfadesi. *Sanat Yazıları*. (47), s. 519-533.
- Arnheim, R. (1971). *Entropy and Art: An Essay on Disorder and Order*. University of California Press.
- Baydemir, E. (2022). Azerbaycan'ın Çağdaş Sanatçısı Faig Ahmed'in Sanat Anlayışı ve Eserlerinin Dokuma Sanatındaki Yeri. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 9(3), s. 726-747.
- Biography. (t.y.). <https://www.tinguely.ch/en/tinguely-collection-coservation/tinguely-biographie.html> Mart 7, 2024 tarihinde adresinden alındı
- Brenner, L. (2019). The Banksy Effect. *Harvard International Review*, 40(2), s. 34-37.
- Clausius, R. (1867). *The Mechanical Theory of Heat with Its Applications to the Steam-Engine and to the Physical Properties of Bodies*. Taylor and Francis. https://books.google.com.tr/books?id=-8LIEAAAAYAAJ&printsec=frontcover&dq=editions:PwR_Sbkwa8IC&hl=en&sa=X&ei=h6DgT5WnF46e8gSVvbynDQ&redir_esc=y#v=onepage&q=entropy&f=false adresinden alındı
- Cushway, D. (t.y.). *Bio / Statement*. Mart 23, 2024 tarihinde [https://www.davidcushway.com: https://www.davidcushway.com/bio-statement/](https://www.davidcushway.com:https://www.davidcushway.com/bio-statement/) adresinden alındı
- Cushway, D. (t.y.). *Sublimation*. Mart 23, 2024 tarihinde [https://www.davidcushway.com: https://www.davidcushway.com/sublimation/](https://www.davidcushway.com:https://www.davidcushway.com/sublimation/) adresinden alındı
- Eddington, A. S. (1929). *The Nature of the Physical World*. The University Press (Cambridge).
- Fifkin, J., & Howard, T. (1989). *Entropy: Into the Greenhouse World*. Bantam Books.
- Gris, J. (1969). On the Possibilities of Painting. D.-H. Kahnweiler içinde, *Juan Gris His Life and Work* (D. Cooper, Çev., s. 195-201). Harry N. Abrams, Inc.
- Kavdarlı, G. (2002, Ekim). *Entropi: Doğada Egemen Olan ve Her Şeyi Yöneten Yasa (Yeni Bir Dünya Görüşü)*. Mart 6, 2024 tarihinde [http://www.historicalsense.com: https://web.archive.org/web/20160401163334if_/http://www.historicalsense.com/Archive/Fener60_3.htm](http://www.historicalsense.com:https://web.archive.org/web/20160401163334if_/http://www.historicalsense.com/Archive/Fener60_3.htm) adresinden alındı
- Kuspit, D. (2018). *Sanatın Sonu*. (Y. Tezgiden, Çev.) Metis Yayınları.
- Memmedov, H., Emiraslanov, i., Necefoğlu, H., & Mürseliyev, A. (1996). *Nahışların Yaddaşı (Motiflerin Hafızası)*. TDAV Yayınları.
- Osborne, P. (2021). *Kavramdan Sonra: Çağdaş Sanatın Felsefesi*. (N. Bingöl, Çev.) Tellekt.
- Pettibone, L. (t.y.). *Iceland*. <https://www.pettibone.co.uk/iceland> Nisan 5, 2024 tarihinde adresinden alındı
- Rad, S. B. (2018). *Entropinin Görsel Sanattaki İz*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Resim Anasanat Dalı (Yayımlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi).
- Read, H. (2020). Modern Sanatta Gerçekçilik ve Soyutlama. *Modern Sanatın Felsefesi* (E. Kök, & H. Orgun, Çev.), Hayalperest Yayınevi, s. 97-116.
- Sigaki, H. Y., Perc, M., & Ribeiro, H. V. (2018, August 2018). History of Art Paintings Through-The Lens of Entropy and Complexity. *PNAS*, 115(37), s. E8585-E8594.

- Smithson, R. (1966). *Entropy and the New Monuments*. <https://holtsmithsonfoundation.org/entropy-and-new-monuments> Şubat 23, 2024 tarihinde adresinden alındı
- Table. (t.y.). <https://www.gerhard-richter.com/en/art/paintings/photo-paintings/household-icons-39/table-4954?categoryid=19&p=1&sp=32aapg=1> Ağustos 15, 2024 tarihinde adresinden alındı
- Taslaman, C. (2013). *Big Bang ve Tanrı*. İstanbul Yayınevi. <https://www.canertaslaman.com/wp-content/uploads/2019/09/big-bang-tanri.pdf> Mart 2024 tarihinde adresinden alındı
- The Now Evening Auction / Lot 6*. (2022). <https://www.sothebys.com/>: <https://www.sothebys.com/en/buy/auction/2022/the-now-evening-auction/girl-with-balloon-2> Nisan 3, 2024 tarihinde adresinden alındı
- Turani, A. (2009). Ne Oldu Sanat Denilen O Büyüleyici Gizemli İşe? *Art-E Sanat Dergisi*, 1(1). doi:<https://doi.org/10.21602/sgsfsd.35998>
- Uzunoglu, M. (2019). Yapıbozumcu Çağdaş Sanat Pratikleri. *Yedi: Sanat, Tasarım ve Bilim Dergisi*(21), 21-31.

Görsel Kaynaklar

- Görsel 1: <https://jackwestin.com/resources/mcat-content/energy-changes-in-chemical-reactions/second-law-concept-of-entropy>
- Görsel 2: Sigaki, Perc, & Ribeiro, 2018, s. E8587
- Görsel 3: <https://tr.pinterest.com/pin/56928382785093126/>
- Görsel 4: (Üstte) <https://www.wikiart.org/en/diego-velazquez/the-rokeby-venus-1648;> (Altta) <https://en.wikipedia.org/wiki/File:Richardson-Venus.png>
- Görsel 5: <https://www.wikiart.org/en/marcel-duchamp/bicycle-wheel-1913>
- Görsel 6: <https://www.wikiart.org/en/pablo-picasso/bulls-head-1942>
- Görsel 7: <https://www.wikiart.org/en/yoko-ono/cut-piece-1964>
- Görsel 8: <https://www.wikiart.org/en/ana-mendieta/untitled-fetish-series-iowa-1977>
- Görsel 9: <https://www.wikiart.org/en/jackson-pollock/mural-on-indian-red-ground-1950>
- Görsel 10, 11: <https://vimeo.com/218619751>
- Görsel 12: <https://www.gerhard-richter.com/en/art/overpainted-photographs/people-74/6507-hans-ulrich-obrist-14237?categoryid=19&p=1&sp=32&pg=14>
- Görsel 13: <https://www.gerhard-richter.com/en/art/paintings/photo-paintings/household-icons-39/table-4954?categoryid=19&p=1&sp=32&pg=1>
- Görsel 14: <https://www.gerhard-richter.com/en/art/paintings/photo-paintings/old-master-inspired-17/annunciation-after-titian-5996?categoryid=19&p=1&sp=32&pg=3>
- Görsel 15: <https://www.davidcushway.com/sublimation/>
- Görsel 16: <https://www.artsy.net/artwork/faig-ahmed-epiphany-1>
- Görsel 17: <https://www.artsy.net/artwork/faig-ahmed-archive>
- Görsel 18: <https://www.artsy.net/artwork/faig-ahmed-dragons-of-karabakh>
- Görsel 19, 20, 21: <https://valeriehegarty.com>
- Görsel 22: <https://www.pettibone.co.uk/iceland>
- Görsel 23: <https://banksyexplained.com/issue/girl-with-balloon-graffiti-legend/>
- Görsel 24: <https://www.theguardian.com/artanddesign/2018/oct/06/banksy-sothebys-auction-prank-leaves-art-world-in-shreds-girl-with-balloon>
- Görsel 25: https://en.wikipedia.org/wiki/Love_is_in_the_Bin
- Görsel 26, 27: <https://www.liviamarin.com/#/weite/>

BÖLÜM 6

Sanatın Sınırsızlığında Avangard Sanat ve Toplumun Şekillenmesinde Öncü Olan Sanatçılar

Abdalmusa YÖNYOL¹

GİRİŞ

Sorguç'un Peter Burger'in avangard sanat hakkındaki görüşüne yönelik yorumu, avangard hareketin içeriğini ve evrimini anlamak için önemli bir açı sunmaktadır. Burger'in Kübizmi ve Rus Yapısalcıları avangard hareket içinde görmesi, hareketin karmaşıklığını ve sürekli değişen doğasını vurgular. Ancak, mevcut bir düşünceye yeni bir ek yapıldığında, bu değişikliklerin eski yapıyı deforme ederek güncelliğini yitirmesine neden olabileceği belirtilir. Bu durumda, sanat pratiğinin ve sanatın toplumsal etkileşimlerinin güncel kalabilmesi için mevcut dogmalara bağlı kalınmamalı, sürekli yenilikler ve değişimler aranmalıdır.

Avangard düşüncesinin sanat hayatındaki önemini anlamak için, sanat eserleri üzerinden detaylı bir inceleme yapılması gereklidir. Bu inceleme, sanatçıların toplumla ilişkilerini de ortaya çıkararak, sanatın toplumsal ve kültürel etkileşimlerini anlamamıza yardımcı olur. Dolayısıyla, günümüz eleştiri kuramları içinde, sanatın ve sanatçının öneminin ve gelişiminin nasıl ele alınması gerektiği, avangard düşüncesinin sunduğu çerçeve içinde değerlendirilmelidir.

Bu bağlamda, sanat ve toplum ilişkileriyle ilgili güncel konuları ele alırken, avangard düşüncesinin ve sürekli değişimin önemini göz önünde bulundurmak gereklidir. Bu, sanatın evrimi ve toplumla etkileşimi açısından daha kapsamlı bir bakış açısı sunabilir. Sanat tarihçisi Peter Burger, avangard hareketi hakkında şu görüşleri dile getirmektedir: “ avangard, sanatın statik doğasına meydan okuya-

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Mersin Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Resim Ana Sanat Dalı, 23033100006@mersin.edu.tr, ORCID iD: 0009-0009-0620-5246

çı, bilim insanları tarafından benimsenmiş olması 20. yüzyılın başı ve ortalarında büyük bir zirve yapmış olsa da günümüz sanatında da birtakım etkileri görülebilmektedir. Çünkü geçmiş ile gelecek arasında bağlantı kurulan “an” olayı sizi nereden alıp nereye götüreceği konusunda belirleyici bir husustur. Dolayısıyla bir arabanın dikiz aynası bulunduğu yerin arka tarafını göstermektedir. Yani geçmişinizi göstermektedir. Ama sürekli dikiz aynasına bakıp orada takılı kalırsak önümüzü de göremez hale geliriz bu sebeple dikiz aynasını önümüzden kaybetmeden ara ara görecektek şekilde ayarlamalıyız. Kendi önümüze daha akılcı ve aydınlanmacı bir hareketle yeni üretim modellerini geliştirmek için oldukça önemli olan avangard düşünce biçimini benimseyebilmemiz büyük surette önemlidir.

Avangard bakış açısı ile benimsemiş olunan tavır sürekli üretim konusunda bir evrimleşme hareketidir. Bir sanat yapıtının kuşkusuz sonsuz var olması, onun ne kadar yeni ve güncel olabilmesi ile ilgilidir.

KAYNAKLAR

- Burger, P. (1984). *Avangard Teorisi*. Manchester Üniversitesi Yayınları.
- Cebraioğlu, O. (2009). Modern Postmodern Sürecinde Plastik Sanatlarda Estetik Arayışlar ve Sanatçının avangard Tutumu. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29 (1), 127-139.
- Dede, B. (2021): *Bauhaus Eğitim Modelinin Türkiye’de Sanat ve Tasarım Eğitimi Üzerine Etkisi*. Us Yayınları.
- Geçen, F., Parsıl, Ü. (2020): Yaratıcılık ve Özel Eğitimli Çocukların Sanat Eğitimi Yoluyla Yaratıcılıklarının Geliştirilmesi. *Pearson Journal Of Social Sciences & Humanities*.
- Gürleşen İlkayaz, F. (2013). Sanatta Avangardın Tüketimi Üzerine. *Yedi* (10), 29-36.
- Kavukçu, E. (2016). Ütopya ve sanat. *Sanat Dergisi*, (27), 29-37.
- Kılıncı, S. (2024). Alternatif Malzemenin Düşsel ve Görsel Dili: Kurt Schwitters 'in Merzbild Asamblajları. *Bodrum Journal of Art and Design*, 3(1), 56-69.
- Parsıl, Ü. (2012): *Sanatta Yaratıcılık*, An Yayınları, İstanbul.
- Parsıl, Ü., Kılıncı, A. G. (2024): Plastik Sanatlarda Kuramsal Bakış Açılılarıyla Resim, *Dijital Sanatta Oluşturulan Veri Tabanları ve Yapay Zekâ Uygulamaları*. (Ed. Fahrettin Geçen, Ümit Parsıl) Akademişyen Yayınevi, Ankara.
- Read, H. (2018): *Sanat ve Toplum* (Çev. E. Kök,) Hayalperest Yayınevi.
- Sorguç, G. (2017): “Sanata Karşı Başkaldırı: Avangard” *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 2017 Güz Sayısı: 24, S. 37-56.
- Tunalı, İ. (2019): *Estetik*. Remzi Kitabevi.
- Ümer, E. (2016). Adorno, Debord ve Baudrillard'da Kültür ve Sanat. *Sanat ve Tasarım Dergisi* (17), 171-187. <https://doi.org/10.18603/std.95869>
- Yılmaz, S. (2012). 1950 Sonrası Sanat Akımlarının Gelişiminde Robert Rauschenberg'in Etkileri. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1(10), 113-127. <https://doi.org/10.18603/std.06653>
<https://kolajart.com/wp/2019/08/01/isil-savaser-avangard-sanat-hareketleri-ve-dadaizm/> Erişim Tarihi: 06.04.2024
<https://doi.org/10.58850/bodrum.1341117>

Görsel Kaynaklar

Görsel 1: Marcel Duchamp “Çeşme” Museum of Modern Art 1917 https://tr.wikipedia.org/wiki/Fountain_%28Duchamp%29 Erişim Tarihi: 10.01.2024

Görsel 2: Robert Rauschenberg. The Metropolitan Museum <https://www.metmuseum.org/exhibitions/listings/2005/robert-rauschenberg> Erişim Tarihi: 10.01.2024

Görsel 3: Kurt Schwitters Cottage, 1946 <https://www.artsy.net/artwork/kurt-schwitters-cottage> Erişim Tarihi: 11.01.2024

BÖLÜM 7

Gelenek ve Çağdaşlık Bağlamında İlham Enveroğlu Resimlerinde Kültürel Kodlar

Ahmet Fatih ÖZMEN¹

GİRİŞ

Gelenek, geçmişin bir modeli değil, canlı bir kültürel topluluğun mevcut ihtiyaçlarını karşılayan sosyal bir kurum olarak görülmelidir. Gelenek ve görenekler çağlar boyunca belirli kültürler içinde oluşarak bir sonraki kuşağa aktarılmış, zaman içerisinde de evrilerek bir başka geleneğe dönüşmüştür. Gelenekleri paylaşmak, insanları geçmişe ve geleceğe bağlarken aynı zamanda bir topluluğun bağlarını da güçlendirir. Eliot geleneğin, toplumdan bağımsız olarak akıp giden “kör” bir durum olmadığını ifade ederken; “Çünkü gelenek diye adlandırılan olgu ve olaylar bütünü, her zaman insanların katkılarıyla şekillenir. Zira insanlar geleneğin sürekliliğine kendi çabalarıyla katılırlar ve bu şuurlu katılım sayesinde gelenek kendi farkındalığına varmış olur” demiştir. Bu bağlamda geleneksellik olarak aldığımız bütünsel kavramın, süreklilik arz ederek devam eden ve ileride de devam edecek olanı ifade etmesi beklenmelidir. Bir nesilden diğerine aktarılan kültürel öğeler ve değer yargıları, gelenekselin olmazsa olmaz yapı taşları olduğu için gelenekselliği koruyarak sürdüren toplumlarda yaşam pratiği haline gelmiş fikir yürütme ve davranış şekillerinin, daha sonraki kuşaklar tarafından taklit edilerek yeni gelenek ve görenekler oluşturma kapasitesini içerisinde barındırdığı da dile getirilebilir (Şen, 2023: 870).

Çağdaşlık kavramı ise sanat ve kültür çalışmalarında önemli bir kavram olup, toplumsal ve kültürel dinamiklerin sanat üzerindeki etkilerinin anlaşılmasına yardımcı olur. Bu kavram, yalnızca belirli bir zaman dilimini yansıtmakla kalmaz

¹ Dr., Selçuk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü, ahmetfatihozmen@selcuk.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-2497-1894

nüşümünü vurgulayan bir sanat dili yaratmaktadır. Sanatçının bu özgün yaklaşımı, izleyiciye kültürel kodları yeniden değerlendirme ve kendi kültürel mirasıyla olan ilişkisini sorgulama imkânı sunmaktadır. Bu çalışma, Enveroğlu'nun sanat anlayışının derinlemesine incelenmesi ve kültürel kodların sanattaki yansımalarının toplumsal kimlik ve aidiyet üzerindeki etkilerinin anlaşılması açısından önemli bir katkı sağlamaktadır.

KAYNAKLAR

- Batı, U. (2024). *Sanatçı Sohbetleri: Prof. İlham Enveroğlu*. <https://www.oggusto.com/ ,sanat/sanatici/sanatici-sohbetleri-profesor-ilham-enveroglu>, Erişim Tarihi: 15.04.2024.
- Bourdieu, P. (1977). *Outline of a Theory of Practice*. Cambridge University Press. 164-167.
- Geçen, F. (2024). *1950 Sonrası Türk Resim Sanatı ve Günümüz Türk Akademisyen Sanatçı Seçkileri*. Akademisyen Kitabevi, Ankara.
- Geertz, C. (1973). *Kültürlerin Yorumlanması*. İstanbul: Dergah Yayınları. 89-102.
- Greenberg, C. (1961). *Art and Culture: Critical Essays*. Beacon Press, s. 85.
- Hall, S. (1997). *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. s. 15-21.
- İba, Ş. M. (2023). *Varlık ve Hiçlik Ekseninde Heykel Olgusu*. Uluslararası Sanat ve Sanat Eğitimi Dergisi, 6(13), 27-41.
- Özmen, A. F. (2021). *Çağdaş Türk Resminde Güvercin Teması* (Doktora tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Şen, E. (2023). *Zamanın Ötesinde Geleneksellik ve Çağdaşlık Üzerine*. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 12(2), 867-887.
- Tunalı, İ. (1980). *Denemeler*, Formül Matbaası, İstanbul.
- Williams, R. (1981). *Culture*. Fontana Press. 44-49.

BÖLÜM 8

Rasim Soylu'nun Çanakkale Şehit Mektupları Resimlerinin Göstergibilim Çözümlenmeleri

Fahrettin GEÇEN¹

GİRİŞ

Akademisyen Sanatçı Rasim Soylu 1969 yılında Sakarya'da doğmuş, ilk ve orta öğrenimini burada tamamlamıştır. 1995 yılında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Resim-iş Eğitimi Bölümünden mezun olmuştur. 2004 yılında Sakarya Üniversitesi'nde Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Resim alanında yüksek lisansını tamamlamıştır. 2013 Yıldız Teknik Üniversitesi'nde Sanat ve Tasarım alanında “Çağdaş Türk Resminde Mistik Semboller ve Göstergibilim Analizleri” teziyle doktorasını tamamlamıştır. 1997-2017 yılları arasında Mili Eğitim Bakanlığı'na bağlı çeşitli okullarda resim ve görsel sanatlar öğretmeni, olarak çalışmıştır. 2017-2020 yılları arasında Aksaray Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-İş Eğitimi Bölümü'nde Dr. Öğr. Üyesi olarak çalışan akademisyen sanatçı halen Sakarya Üniversitesi Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Temel Eğitim Bölümünde Doçent Doktor olarak çalışmaktadır. Yurt içi ve yurt dışında çok sayıda kişisel ve karma sergilerde yer alan sanatçının yayınlanmış akademik makaleleri yanı sıra “Sanat Eseri Çözümlenmeleriyle Göstergibilim” ve “Sanatın Büyüsü” adlarında yayınlanmış iki kitabı bulunmaktadır (Geçen, 2024:129).

¹ Doç. Dr., İnönü Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Resim Bölümü, fahrettin.gecen@inonu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-0787-7505

KAYNAKLAR

- Akerson, F. (1987). *Göstergebilime Giriş*. İstanbul: Alan Yayıncılık.
- Batu, B. (2011). *Sanat Eğitimi Alanında Yapıt İncelemelerinde Bir Yöntem Olarak Görsel*. Doktora Tezi Ankara Ü.: Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Geçen, F. (2021). *1950 Sonrası Türk-Batı Resim Sanatı İlişkisi ve Günümüz Akademisyen Sanatçı Seçkileri*. Ankara: Akademisyen Kitabevi.
- Günay, V. Parsa A. (2012). *Görsel Göstergebilim*. İstanbul: Es Yayıncılık
- Rifat, M. (2009). *Göstergebilimin Abc'si*. İstanbul: Say yayınları.
- Soylu, R. (2021). *Sanat Eseri Çözümlemeleriyle Göstergebilim*. Ankara: Pegem Yayınevi.
<https://haber.sakarya.edu.tr/doc-dr-rasim-soylunun-canakkale-sehit-mektuplari-resim-sergisi-aci-liyor-h117846.html>
<https://haber.sakarya.edu.tr/zaferin-sahitleri-resim-sergisi-acildi-h119274.html>
- Tablolar**
- Tablo 1:** Soylu, R. (2018), “Göstergebilim Sanat Eseri Çözümleme Şemaları” Güzel Sanatlarda Örnek Araştırmalar El Kitabı, Editör: Pelin Avşar Karabaş, İstanbul: Nobel Yayıncılık.
- Tablo 2:** Batu, B. (2011). *Sanat Eğitimi Alanında Yapıt İncelemelerinde Bir Yöntem Olarak Görsel*. Doktora Tezi Ankara Ü.: Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tablo 3:** Soylu, R. (2018), “Göstergebilim Sanat Eseri Çözümleme Şemaları” Güzel Sanatlarda Örnek Araştırmalar El Kitabı, Editör: Pelin Avşar Karabaş, İstanbul: Nobel Yayıncılık.
- Görsel Kaynaklar lar**
- Görsel 1:** Akademisyen Sanatçı Doç. Dr. Rasim Soylu'nun kendisinden temin edilmiştir.
- Görsel 2:** Akademisyen Sanatçı Doç. Dr. Rasim Soylu'nun kendisinden temin edilmiştir.
- Görsel 3:** Akademisyen Sanatçı Doç. Dr. Rasim Soylu'nun kendisinden temin edilmiştir.
- Görsel 4:** Geçen, F. (2021). *1950 Sonrası Türk-Batı Resim Sanatı İlişkisi Ve Günümüz Akademisyen Sanatçı Seçkileri*. Ankara: Akademisyen Kitabevi.
- Görsel 5:** Geçen, F. (2021). *1950 Sonrası Türk-Batı Resim Sanatı İlişkisi Ve Günümüz Akademisyen Sanatçı Seçkileri*. Ankara: Akademisyen Kitabevi.
- Görsel 6:** Akademisyen Sanatçı Doç. Dr. Rasim Soylu'nun kendisinden temin edilmiştir.
- Görsel 7:** Akademisyen Sanatçı Doç. Dr. Rasim Soylu'nun kendisinden temin edilmiştir.
- Görsel 8:** Geçen, F. (2021). *1950 Sonrası Türk-Batı Resim Sanatı İlişkisi Ve Günümüz Akademisyen Sanatçı Seçkileri*. Ankara: Akademisyen Kitabevi.
- Görsel 9:** Akademisyen Sanatçı Doç. Dr. Rasim Soylu'nun kendisinden temin edilmiştir.
- Görsel 10:** Akademisyen Sanatçı Doç. Dr. Rasim Soylu'nun kendisinden temin edilmiştir.
- Görsel 11:** Akademisyen Sanatçı Doç. Dr. Rasim Soylu'nun kendisinden temin edilmiştir.
- Görsel 12:** Akademisyen Sanatçı Doç. Dr. Rasim Soylu'nun kendisinden temin edilmiştir.
- Görsel 13:** Akademisyen Sanatçı Doç. Dr. Rasim Soylu'nun kendisinden temin edilmiştir.

BÖLÜM 9

Cumhuriyetten Günümüze Türk Resminde Savaş İmgesi ¹

Çağatay ATLI ²

GİRİŞ

Millî Mücadele dönemi, sanat hareketi içinde çok özel ve önemli bir yere sahip olan Türk resminin çağdaşlaşmasına yönelik büyük bir adım olmuştur. Yunanistan'ın Osmanlı İmparatorluğu'ndan ayrılmasıyla başlayan ve Kurtuluş Savaşı'nın başarıyla sonuçlanmasına kadar geçen savaş dönemi, Türk toplumu için zorluklarla dolu bir dönem olmuştur. Minyatürden Batı tarzı resme perspektifle geçiş bu süreçte çok önemlidir. Türk toplumu bu değişimi zor zamanlarda gerçekleştirmesi dikkate değer bir gelişme olmuştur. Çağdaş Türk sanatındaki köklü değişim, Osmanlı yönetiminin Batılılaşma çabalarına benzer bir seyir izlemiş ancak İslam'da tasvir yasağının tartışılması nedeniyle istenilen gelişme sağlanamamıştır. Cumhuriyet Dönemi Türk resminin temeli, Osmanlı Devleti'nin son döneminde Fransa'ya gönderilen çoğunluğu askeri öğrencilerden oluşan grupların Batı tarzı resim sanatını öğrenip ülkelerine döndüklerinde uygulama yapmalarından kaynaklanmaktadır.

Osmanlı İmparatorluğu 17. yüzyıla kadar Batı üzerinde askeri ve siyasi üstünlüğe sahip olmasına rağmen Batı'nın teknolojik, bilimsel ve kültürel gelişimine ayak uydurmakta zorlanmıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nun Batı'ya olan ilgisi, yaşadığı askeri yenilgiler ve toprak kayıpları sonrasında ortaya çıkmıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküşünü önlemek için çeşitli reformlar yapılmıştır. 18. yüz-

¹ Bu kitap bölümü, yayımlanmış “Çağdaş Türk Resminde Millî Mücadele Temalı Resimler” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Öğr. Gör., Adıyaman Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümü, caagatayatli@gmail.com, ORCID iD: 0000-0001-5059-129X

tutmaktadır. Cumhuriyet sonrası Türk resim sanatında savaş temasını işleyen sanatçılar; Arif Bedii Kaptan, Avni Arbaş, Mehmet Başbuğ, Korkut Uluğ ve Aydın Ayan millilik kavramına vurgu yapmış olup Türk olma bilinci ile üretkenliklerindeki başarı, plastik açıdan yansımaları, irdelenip ortaya çıkarılması açısından önemli noktalara değinilmiştir. Bu sanatçılar, millilik kavramını, Türk milletinin kutsal değerlerini, çekilen çileyi ve Türk halkının bedeller ödeyerek Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasındaki azmini unutmamışlardır.

KAYNAKLAR

- Akçay, Sebahat (2015). Türk Resim Sanatında (1908-1930) Erken Cumhuriyet Dönemine Kadar İlk ve Öncü Kadın Ressamlar. Doğuş Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul. Yüksek Lisans Tezi.
- Arda, Zuhâl (2007), Sanat Eğitimcisi ve Ressam Aydın Ayan'nın Resimlerine Estetik Bir Yaklaşım. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya. Doktora Tezi.
- Başbuğ, Fatih (2005). Çağdaş Türk resminde çocuk teması ve sanat eğitimine katkısı. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya. Yüksek Lisans Tezi.
- Başkan, Seyfi (2009), Başlangıcından Cumhuriyet Dönemine Kadar Türklere Resim. T.C. Başbakanlık Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.
- Berk Nurullah, GEZER Hüseyin (1973). 50. Yılın Türk Resim ve Heykeli. İstanbul: İş Bankası Yayınları.
- Berk, İlhan, Çalikoğlu, Levent ve EDGÜ, Ferit, Erol, Turan ve Ural, Murat (1998). Yurt Gezileri ve Yurt Resimleri, İstanbul; Milli Reasürans Yayınları.
- Boyar, S. Pertev (1948). Osmanlı imparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti devirlerinde Türk Ressamları. Jandarma Basımevi.
- Papila, Aytül (2008). Osmanlı İmparatorluğu'nun Batılılaşma Döneminde Resim Sanatının Ortaya Çıkışı ve Osmanlı Kimliğinin Resimsel Anlatımı. Gazi Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Sanat ve Tasarım Dergisi, Bahar, 117-134.
- Sarp, Nilgün (2011). Bir Osmanlı Prensesi Mihri Müşfik. İstanbul: İstanbul Kadın Ressamlar Derneği.
- Tekeli, İlhan. & İlkin, Selim. (1999). Osmanlı İmparatorluğu'nda Eğitim ve Bilgi Üretim Sisteminin Oluşumu ve Dönüşümü. 2. Baskı. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Tepecik, Adnan (2017). Anadolu'dan Tanrı Dağlarına, İnsanların ve Atların Ustası Prof. Dr. Mehmet Basbuğ, Türk Yurdu Dergisi, 360, 70-75.

Görsel Kaynaklar

- Görsel 1.** resimbiterken.wordpress.com/wp-content/uploads/2014/03/atac3berkjpg-1.jpg (Erişim Tarihi: 09.09.2024)
- Görsel 2.** salutorium.com/tag/hayri-cizel/ (Erişim Tarihi: 09.09.2024)
- Görsel 3.** azizmsanat.org/2018/08/26/bagimsizlik-ozgur-karakaya/ (Erişim Tarihi: 09.09.2024)
- Görsel 4.** artshopgaleri.com (Erişim Tarihi: 09.09.2024)
- Görsel 5.** mavi83q.wordpress.com/page/141/?app-download=android (Erişim Tarihi: 09.09.2024)
- Görsel 6.** www.suhut.gov.tr/suhut-ataturk-evi (Erişim Tarihi: 09.09.2024)